

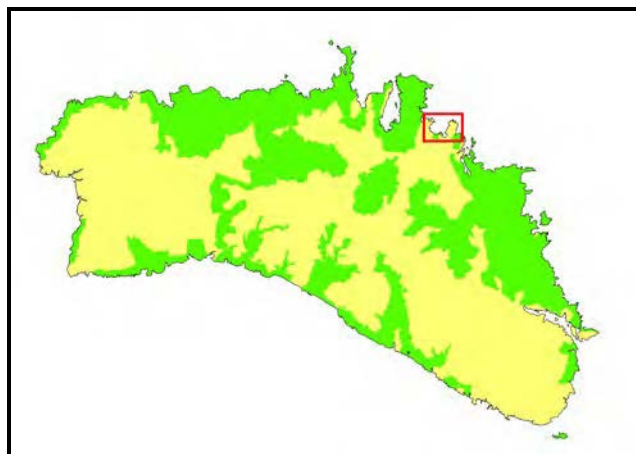
Fitxa 17

ARENAL D'EN CASTELL

DADES GEOGRÀFIQUES I FÍSiques:

- Municipi:** es Mercadal
- Altres topònims:** no se'n coneixen.
- Àrees urbanes associades:** arenal d'en Castell, Punta Grossa, Coves Noves.
- Accés:** rodat. Des de la carretera de Maó a Fornells (Me-7), a través de la Me-9 en direcció na Macaret. La platja té estacionament associat.
- Orientació de la platja:** nord.
- Superfície de platja:** 14.000 m².
- Llargada de platja:** 620 m.
- Amplada mitjana de la platja:** 30 m.
- Grau de saturació de la platja:** alt, en plena temporada.

- Geologia de l'entorn:** plataforma carbonatada del Juràssic, amb afloraments de calcàries i margues del Triàsic.
- Composició del sediment:** d'origen carbonatat orgànic (+90%), amb alta proporció de gra fi i color ataronjat.
- Espai natural protegit:** la part marina està inclosa a la Xarxa Natura 2000.

SERVEIS DE PLATJA:

- Classificació platges CIM:** es considera de tipus A (urbana), amb tot tipus de serveis.
- Distància a l'estacionament:** 50 m.
- Servei de socorrisme:** disposa de serveis de socorrisme i torres de vigilància a la mateixa platja.
- Altres serveis:** Disposa de dutxes, serveis de restauració a peu de platja i lloguers de para-sols, gandules i patins de pedals. La platja disposa de servei de transport públic amb altres nuclis de població.

ENTORN I PAISATGE

Amb els seus casi 700 m de llargada, l'arenal d'en Castell, és la platja més llarga de la costa nord i la segona de Menorca, per darrere de Son Bou. La cala presenta forma de ferradura, és a dir, que a l'interior té una forma ampla i arrodonida, i queda protegida per dos sortints rocosos cap a l'exterior, que deixen una obertura de només 160 m (vegeu foto adjacent). A més, la cala està rodejada de formacions rocoses d'entorn a 15-20 m d'alçada, que sense ser verticals ja augmenten l'efecte de redossa. Aquesta peculiar morfologia, a Menorca només és compartida amb cala Galdana.

La superfície de platja es divideix entre una part més extensa i una petita raconada de 50 m al marge de ponent de la cala, separades per un sortint rocós. Bona part de darrere la platja està ocupat per la urbanització i només queden algunes falques naturals entremig de les diferents promocions urbanístiques. Inicialment, a l'extrem de llevant hi havia associat un extens arenal que s'enfilava pels pujols cap a l'interior (vegeu foto adjacent). Avui dia les morfologies dunars són molt escasses i les trobam de forma relicte sobre la mateixa platja, encaixades entre dues zones urbanes i els vials. El seu grau de conservació és dolent i els pronòstics apunten cap a la seva desaparició.

Quant a hidrologia, la platja està associada a dos petits torrents de curt recorregut que travessen la urbanització i, en arribar a la platja, la trenquen durant episodis de pluja intensos.

PLANTES I VEGETACIÓ

La vegetació dunar presenta actualment un grau d'alteració important. De tot el que devia ser un flora d'arenal rica en espècies, actualment només en queden testimonis escampats al llarg de les formes dunars que podem trobar. Dins la platja, la zona més freqüentada, la vegetació ha quedat arraconada a la part posterior, cap a les voreres de les penyes i de les construccions que arriben fins a la mateixa arena. Allà s'hi poden veure les més pioneres, com la ravenissa de platja (*Cakile maritima*) o l'espina-della (*Salsola kali*), i d'altres lligades a la presència humana: *Xanthium strumarium*, *Polypogon viridis*, *Atriplex postrata*, etc. Allà on queda un poc d'espai perquè s'hi acumuli més arena, també hi apareixen espècies més

persistents: carc marí (*Eryngium maritimum*), lliri de platja (*Pancreatium maritimum*), lletrera de platja (*Euphorbia paralias*), fenàs de platja (*Elymus farctus*). Però és al que queda d'arenal on més diversitat d'espècies es pot veure. Destaquen la presència dels endemismes: herba de cotó (*Thymelaea velutina*), socarrell (*Launaea cervicornis*), camots (*Scrophularia ramosissima*) (vegeu foto de dalt), camamil-la de la mar (*Senecio rodriguezii*). Però la forta pressió humana ha tingut altres efectes negatius en la flora, com és la presència d'espècies invasores: *Aloe*, *Senecio cineraria* (vegeu foto de baix), *Carpobrotus*, *Pittosporum tobira*, *Stenotaphrum secundatum*, etc.

ANIMALS

Pel grau d'urbanització de la cala es fa difícil l'observació de fauna d'ambients dunars i, fins i tot, en els ambients de penya-segats associats. No obstant això, sí es poden observar ocells forestals al pinar del sector d'arenal que es conserva més natural, al marge oriental de la platja. En aquest bosquet, per exemple, són fàcils d'observar i sentir tórtora (*Streptopelia turtur*), especialment a la primavera i començament d'estiu.

DINS LA MAR

A l'arenal d'en Castell gran part del litoral és sorrenc. No obstant això, a les parts rocoses hi predominen comunitats d'algues fotòfiles (que viuen en llocs ben il·luminats), amb les espècies *Acetabularia acetabulum* (alga verda amb forma de paraigua), *Halopteris scoparia* (alga bruna amb forma de plomall) i *Padina pavonica* (alga bruna amb dipòsits calcaris blancs i amb forma més o menys d'orella), per citar alguns exemples. Al costat dret de la cala no gaire enfora de l'arena, s'hi poden trobar ortigues (*Anemonia sulcata*) i algun tomàtic de mar (*Actinia schmidtii*). A la part central exterior de la cala hi ha posidònia bastant densa i algueró (*Cymodocea nodosa*), una altra planta marina de mida més petita (vegeu foto adjacent). Hi són abundants també les nacres (*Pinna nobilis*), bivalve més gran de la Mediterrània, que pot arribar a fer 1 metre d'alçada i a viure uns 20 anys.

Alguns dels peixos que es poden observar en aquesta zona (fora de la zona de bany delimitada durant l'estiu) són l'esparrall (*Diplodus annularis*), la vaca (*Serranus scriba*), roquers (*Simphodus spp.*), llises (*Liza spp.*) i daurades (*Sparus aurata*).

HISTÒRIA I SINGULARITATS

Aquesta cala i el seu entorn és una de les que ha viscut, de manera més intensa, el procés d'urbanització dels anys 80 i dècades posteriors. Això implica avui dia que aquesta sigui una de les àrees turístiques més importants de Menorca, amb una extensió que agafa des del port d'Addaia fins a Son Parc; passant per na Macaret, cala Molins, l'arenal d'en Castell, Coves Noves i Punta Grossa. Entremig, desfent el *continuum* urbà i configurant-se com a corredor ecològic, hi ha l'ANEI Me-5, àrea natural d'especial interès que atresora diversos endemismes vegetals.